

díptic andalús 2

la casa de bernarda alba

de **Federico García Lorca**

dramatúrgia i direcció **Pepa Gamboa**

TNT – EL VACIE

Teatre Lliure Montjuïc – 17 i 18 de desembre

Díptic andalús 2: La casa de Bernarda Alba

de **Federico García Lorca** dramaturgia i direcció **Pepa Gamboa**

TNT – EL VACIE

intèrprets

Lole del Campo Díaz Martirio / **Ana Jiménez-Sonia Joana** Magdalena / **Rocío Montero Maya** Bernarda / **Pilar Montero Suárez** Criada / **Mª Luz Navarro Jiménez** Josefa (àvia) / **Carina Ramírez Montero** Amelia / **Sandra Ramírez Montero** Angustias / **Marga Reyes-Bea Ortega** Poncia / **Isabel Suárez Ramírez** Adela

espai escènic **Pepa Gamboa** i **Antonio Marín** / vestuari **Virginia Serna** / il·luminació **Alejandro Conesa** / so **Emilio Morales**

ajudants de direcció **Silvia Garzón**, **Jerónimo Obrador** y **Marga Reyes** / ajudant de dramaturgia i regidor **Jerónimo Obrador** / cap tècnic **Alejandro Conesa** / producció executiva **Amparo Cantalicio** / distribució **Masé Moreno** / direcció TNT **Ricardo Iniesta**

construcció d'escenografia **Antonio Marín** i **Damián Romero**

i els equips del **Teatre Lliure**

agraïments **Antonio Gándara**, **Luis Navarro** i **Manolo Cortés**

producció **TNT Centro de Investigación Teatral**

amb la col·laboració de l'**Oficina del Parlament Europeu** i la representació de la **Comissió Europea** a l'Estat espanyol

espectacle en castellà

durada de l'espectacle **60' sense pausa**

horari a les 20:30h.

preu 25€

El Lorca més tràgic adaptat per a vuit dones d'ètnia gitana de l'assentament de barraques més antic d'Europa. Un dels espectacles més aclamats de la temporada passada a Madrid (en el marc de l'Any Europeu de la lluita contra la pobresa i l'exclusió social) per l'autenticitat i l'energia d'aquestes actrius no professionals.

Premi El Público - Canal Sur a l'Acontecimiento Revelación del 2009

“Els diversos quadres són d'una bellesa inquietant, amb moments de màgia teatral pura. El públic va aclamar dempeus.” (Julius Purcell, **Financial Times**)

“Surten a l'escenari amb gràcia, amb art. Més autenticitat, impossible. Brillen fins enlluernar, amb aquesta naturalitat que et fa alçar de la butaca.” (Lara Martínez, **ABC**)

“Poques vegades s'ha viscut en un teatre una vetllada com la d'ahir a la nit amb el TNT. Un espectacle molt i molt especial.” (Rosalía Gómez, **Diario de Sevilla**)

“Una de les funcions més emotives i més entranyables dels últims temps. Es passegen per l'escenari amb un 'poderío' absolut i aconsegueixen donar vida als seus papers omplint l'escena de color i de veritat, i es guanyen la complicitat del públic, que no podia parar d'aplaudir-les.” (Dolores Guerrero, **El Correo de Andalucía**)

“L'emoció és molta. Més enllà de tota consideració social o sociològica s'ha aconseguit un gran espectacle teatral.” (**Primer Acto**)

De puntetes i descalces

*Esta gitana está loca
Esta gitana está loca
Lo que dice con los ojos
Lo desmiente con la boca*

De puntetes i descalces ens acostem a Lorca. Lorca, que ha servit per treure aquestes dones de les barraques i fer-les pujar a un escenari. La barraca rediviva i a la inversa: el poble que ocupa l'escena i il·lustra al respectable. I és el poble pel que Lorca va escriure el seu *Romancero Gitano*.

La nostra *La casa de Bernarda Alba*, que Lorca va subtitular *Drama de las mujeres en los pueblos de España*, és una versió de la magnífica peça de Federico, en la meva opinió una de les obres cabdals de la dramaturgia contemporània. Què hem fet? Fragmentar-la, interpretar la seva geografia, capbussar-nos entre les seves línies, remar entre els seus paral·lels i meridians amb la fi d'apropar-la a la realitat i al llenguatge de les nostres protagonistes, fulla perenne de l'imaginari lorquià.

Hem fet un pacte amb Lorca i Lorca l'ha fet amb nosaltres. La falla es manté: l'univers femení; la clausura femenina; clausura del cos i de l'ànima de la dona, en el qual els homes simbolitzen una falsa llibertat. On són els homes? En una altra banda: són fantasmes, ombres, veus llunyanes que ressonen en la foscor com un buit. Un mirall en el qual cap d'elles no s'hi contempla.

Hem fet un pacte amb Lorca. La nostra feina mai va pretendre que elles semblessin actrius, que figuressin ser el que no són, perquè les coses són com són i en això rau la seva veritat i la bellesa. No ha consistit en camuflar sinó en exposar descarnadament una experiència, la teatral, que va néixer per capturar la vida. Quan Ricard Iniesta em va oferir treballar amb les gitanes d'El Vacie vaig pensar en Lorca i en la seva Bernarda, les filles de la qual viuen tancades esperant entre murs. Però no hi ha també una clausura a cel obert? Una clausura a ple sol?, On la llibertat és la casa i la clausura és el carrer? A la inversa que la Bernarda.

Els assajos millor a la tarda, perquè durant el matí s'ha d'organitzar l'assumpte dels nens, buscar diners per anar a comprar i fer el dinar, tornar a organitzar el tema dels nens... Millor a la tarda, i si és possible (que no ho va ser) després del serial. I allà van els assajos. Del riure al plor i del plors al riure. Més riures que plors, com correspon a una celebració. Allò surreal vestit de popular i allò popular, de surreal, com sol passar a la vida.

I poc a poc tot va agafant forma, vestint-se amb les robes d'una forma nòmada, com la música de l'espectacle que, itinerant, va d'Hongria a Portugal seguint les passes del poble gitano.

I seguint-les, un equip de professionals que en aquest cas ha estat especialment valuós per la convivència artística i humana que han fomentat.

Tinc la impressió que ningú de nosaltres oblidarà aquesta experiència, tant per la feina feta com pel plaer que ha suposat aquesta convivència tan singular, real i radical.

Tal com va dir Federico:

*Asesinado por el cielo,
entre las formas que van a la sierpe
y las formas que buscan el cristal,
dejaré crecer mis cabellos.*

Federico a El Vacie.

Pepa Gamboa

TNT, quan les utopies es fan realitat...

El TNT fa 15 anys de trajectòria aquest 2010. Des de l'inici de les seves activitats com a Centro de Investigación Teatral, posant en marxa el Laboratori Internacional on han impartit tallers prop de noranta mestres i pedagogs de totes les tradicions teatrals del món. Els actors que van participar al Laboratori han format després part de companyies i centres dramàtics de tota Espanya, i mig centenar d'ells han format els repartiments dels 10 espectacles produïts pel TNT.

El 2008 va ser un any especial, per la inauguració del nou Centro Internacional de Investigación Teatral i per la consecució del Premio Nacional de Teatro que – juntament amb l'Atalaya– va ser otorgat al TNT per *“la creació d'un espai original d'exhibició, producció, formació i reflexió teatral, com a resultat d'una llarga trajectòria”*.

El primer projecte del nou centre va ser la posada en marxa del Proyecto Imarginario, que desenvolupa tallers amb sectors marginals i marginats de la societat amb la possibilitat de crear espectacles. La millor manera possible de celebrar els 15 anys del TNT ha estat l'estrena d'aquesta *La casa de Bernarda Alba*, interpretada per vuit dones d'ètnia gitana sense alfabetitzar que habiten a El Vacie, l'assentament de barraques més antic d'Europa. Investigació teatral i inclusió social han estat els dos eixos sobre els quals ha girat un projecte que ha despertat una expectació mediàtica inusitada, i el resultat artístic del qual ha estat lloat primerament per la neboda del poeta granadí i presidenta de la Fundació García Lorca, i després per tota la crítica, la professió teatral, i tots i cadascun dels milers d'espectadors que ja l'han presenciat. Aquesta posada en escena resulta la millor manera possible de commemorar els tres lustres del TNT.

El Centro Internacional s'alça en una parcel·la de 2.500 m² situada al districte nord de Sevilla i cedida per l'Ajuntament. Consta d'un teatre –el més gran de titularitat privada d'Andalusia– amb un aforament de 300 espectadors, una sala per a 120 i un pati capaç d'acollir 400 persones, a més d'aules, camerinos, biblioteca, vestíbul-exposició, magatzems, ambigú, tallers i oficines. El centre TNT organitza cada any a la tardor la MITIN–Muestra Internacional de Investigación Teatral– que a les dues primeres edicions ha acollit 25 companyies d'Europa, Àsia i Amèrica; el 2009 ha acollit el I CENIT–Certamen de Nuevos Investigadores Teatrales–, la convocatòria de la qual van respondre mig centenar de grups espanyols i d'altres països europeus. La primera temporada de programació, el TNT ha acollit gairebé un centenar de representacions de teatre, música, dansa, flamenc, circ i titelles.

més informació:

<http://www.atalaya-tnt.com/>

Espectacles produïts per TNT

- 1996 *Miles Gloriosus* de Plaute, dir. Juan Dolores Caballero (Cicle Tiempos Antiguos, en el marc del programa de TNT *Teatro a través del Tiempo*). Premi a la millor actriu andalusa.
- 1997 *El gran teatro del mundo* de Calderón, dir. Etelvino Vázquez (Cicle Tiempos Clásicos).
- 1998 *La casa de Bernarda Alba* de Lorca, dir. Juan Dolores Caballero (Cicle Tiempos Modernos).
- 1998 *Nana* de Samuel Beckett, dir. Sario Téllez (III Ciclo Autor, Madrid).
- 1999 *Los espejos de Velázquez* d'Antonio del Álamo, dir. Pepa Gamboa (Cicle Tiempos Contemporáneos)
- 2000 *Y tú, ¿qué miras?*, text i direcció de Vicente León (Cicle Tiempo Final).
- 2001 *Almasul* d'Antonio Onetti, dir. Juan Dolores Caballero (Coproducció amb l'ISADAC del Marroc i l'Institut Internacional de Teatro del Mediterráneo)
- 2002 *Tendrían que matar a todas las mujeres*, text i direcció Vicente Romero.
- 2004 *Matando horas* de Rodrigo García, dir. Silvia Garzón.
- 2005 *Retablo de la Avaricia, la lujuria y la muerte* de Valle-Inclán, dir. Alfonso Zorro
- 2007 *A solas con Marilyn* de Alfonso Zorro, dir. Sario Téllez. Coproducció amb Atalaya
- 2009 *La casa de Bernarda Alba* de Lorca, dir. Pepa Gamboa.
- 2010 *237* de José Luis Ordóñez, dir. Dario Téllez. Coproducció amb el CICUS de la Universitat Hispalense. XV Premi Literari de la Universitat de Sevilla.

De la mateixa manera, l'espectacle *Concierto para la acumulación* de Los Hedonistas (Madrid), que va guanyar el I Premi del CENIT–Certamen de Nuevos Investigadores Teatrales la tardor del 2009, es considera espectacle promogut pel TNT.

Federico García Lorca

(Fuente Vaqueros 1898 – prop del barranc de Víznar, 1936)

1898 Neix el 5 de juny a Fuente Vaqueros, un poble de la Vega de Granada que es convertirà en el paradís infantil del poeta.

1899-1906 Durant la infantesa, sobresurt per la seva habilitat musical i per una gran imaginació, que aviat es concreta en jocs que apunten el seu interès pel teatre, com ara les recreacions de la cerimònia de la missa o el teatre de titelles. Comença a prendre consciència de la condició social privilegiada en què viu, la qual cosa determinarà la seva futura mirada crítica envers la realitat i la seva reivindicació de justícia per les classes humils i populars. Aquests anys, caracteritzats també pel seu contacte amb la natura i amb la vida rural, seran decisius en la configuració de la seva particular visió del món.

1907 Per interessos comercials, la família es trasllada al poble d'Asquerosa (actualment anomenat Valderrubio); en alguns sentits, l'espai real d'aquesta casa i el seu entorn seran evocats més endavant durant la redacció de *La casa de Bernarda Alba*.

1909 Trasllat familiar a Granada. Anys més tard, el poeta xifrarà simbòlicament amb la data de 1910 l'any de la pèrdua del paradís infantil camperol i el primer pas al món adult de la ciutat.

1915 Acaba els estudis de Batxillerat, compaginats amb una formació musical com a pianista. La pressió familiar el fa desistir de continuar la carrera de música i inicia els estudis de Lletres i de Dret a la Universitat de Granada.

1916-1917 Realitza diversos viatges d'estudis per Andalusia, Castella i Galícia, durant els quals coneix Antonio Machado i Miguel de Unamuno. Algunes d'aquestes experiències constituiran la base del seu primer llibre, *Impresiones y paisajes* (1918). Els seus textos juvenils reflecteixen una crisi religiosa i els conflictes personals motivats per la pròpia homosexualitat. Es produeix en aquest moment una identificació entre la passió amorosa i l'angoixa i la frustració, que considerarà sempre un sentiment inherent a l'ésser humà.

1918-1919 Viatja a Madrid, s'instal·la a la Residencia de Estudiantes i inicia el contacte amb alguns dels joves poetes i artistes de les avantguardes. Coneix el músic Manuel de Falla, amb qui mantindrà una estreta amistat que el va influir molt transmetent-li l'amor per les tradicions populars. També va tenir la oportunitat de conèixer Juan Ramón Jiménez i Machado, i artistes com Buñuel o Dalí. En aquest ambient, Lorca es va dedicar amb passió no només a la poesia, sinó també a la música, el dibuix i el teatre.

1920 Al març puja a l'escenari del Teatro Eslava de Madrid amb *El maleficio de la mariposa*, “comedia en tres quadros” escrita en vers dirigida per Gregorio Martínez Sierra, amb decorats de Mignoni i figurins de Rafael Barradas. L'obra és un fracàs rotund. Comença a escriure les *Suites*.

1921 Es publica *Libro de poemas*, una selecció de composicions antigues. Inicia la redacció d'una obra de titelles, *Tragicomedia de don Cristóbal y de la señá Rosita*, que experimentarà un llarg procés de composició i de canvis. La protagonista femenina anticipa bona part dels conflictes desenvolupats en un futur per altres heroïnes lorquianes.

1922 Juntament amb Falla i d'altres amics de Granada, impulsa la celebració del Concurso de Cante Jondo, una experiència que l'inspira en la composició de *Canciones* (editat el 1927), del *Poema del cante jondo* (editat el 1931) i del seu assaig-conferència *El cante jondo. Primitivo canto andaluz*.

1923-1924 Es gradua en Dret. Coneix Salvador Dalí a la Residencia de Estudiantes. Inicia la redacció del *Romancero gitano*. Conclou la primera versió de *Mariana Pineda*, “romance popular en tres estampas”.

1925 Passa la Setmana Santa a la casa dels Dalí a Cadaqués i visita Barcelona, en l'origen d'un marcat amor per Catalunya. Escriu l'*Oda a Salvador Dalí*, una composició decisiva en la seva evolució estètica avantguardista, i *El paseo de Buster Keaton*, un diàleg cinematogràfic.

1926 Pronuncia a Granada la conferència *La imagen poética de don Luis de Góngora*. Acaba *Amor de don Perlimplín con Belisa en su jardín*, “aleluya erótica en cuatro cuadros”.

1927 Publica el poemari *Canciones*, que el consolida com un dels principals poetes de la seva generació. Margarida Xirgu accedeix a estrenar *Mariana Pineda*, fet que representa l'inici d'una estreta amistat i col·laboració entre el dramaturg i l'actriu catalana. Lorca torna a Barcelona per encarregar-se dels preparatius de l'estrena, que es farà el mes de juny al Teatro Goya amb una escenografia de Dalí. L'obra és ben acollida per part dels espectadors i dels crítics. Viu un estiu feliç amb Dalí a Cadaqués i coneix, entre d'altres, en Sebastià Gasch i en Lluís Montanyà. Fa la seva primera exposició de dibuixos a la Galeria Dalmau de Barcelona. Al desembre participa en l'homenatge a Góngora que organitza l'Ateneo de Sevilla, on coneix al torero Ignacio Sánchez Mejías.

1928 Publica *Primer romancero gitano* que, tot i que obté un èxit popular immens, no satisfà l'autor a causa de la lectura folklòrica que en fa el públic.

Pronuncia algunes de les seves conferències més importants: *Imaginación, inspiración y evasión* o *Sketch de la nueva pintura*.

1929 Molt afectat per una crisi amorosa i per la distància amb un Dalí que, molt proper a Buñuel i a las files del surrealisme, critica amb duresa el *Romancero gitano* com a llibre “*putrefacto*” i l’omple de dubtes pel que fa a la seva proposta estètica, Lorca decideix viatjar a Nova York. Comença a escriure *Poeta en Nueva York*, una obra fonamental que es publicarà pòstumament. Redacta el guió cinematogràfic de *Viaje a la luna*.

1930 Abans de tornar a Espanya, passa uns mesos a Cuba, on gairebé acaba l’experimental *El público*, “*drama en cinco cuadros*”, una de les peces clau del seu teatre. En aquesta obra defensa un “*teatre sota la sorra*”, revolucionari i sense màscares, davant del “*teatre a l’aire lliure*” burgès i hipòcrita. Margarida Xirgu estrena al desembre al Teatro Español de Madrid la versió de cambra de *La zapatera prodigiosa*, “*farsa violenta en un prólogo y dos actos*”, acabada el 1928 i representada amb figurins i decorats fets també per Lorca.

1931 Comença la redacció de *Diván del Tamarit* i finalitza *Así que pasen cinco años*, “*leyenda del Tiempo*”, un dels drames més rupturistes. Amb el recolzament del Govern republicà i amb l’objectiu de fer arribar al poble les obres del teatre clàssic espanyol, crea la companyia de teatre ambulant, La Barraca integrada per estudiants universitaris i de la qual és director artístic.

1932 Difon per tota Espanya part dels poemes de *Poeta en Nueva York* en diverses conferències-lectura de l’obra. Visita Galícia i compon alguns poemes en gallec. Fa les primeres sortides amb La Barraca. Escriu *Bodas de sangre*, “*tragedia en tres actos y siete cuadros*” inspirada en l’anècdota d’un crim passional que va passar a Níjar, que el dramaturg transforma en una tragèdia d’un andalusisme tel·lúric i mític amb la qual s’inicia en els drames rurals.

1933 Al març s’estrena de *Bodas de sangre* al Teatro Beatriz de Madrid, amb direcció de Lorca mateix per la companyia de Josefina Díaz de Artigas i Manuel Collado, i amb decorats de Santiago Ontañón i Manuel Fontanals. S’estrena al Teatro Español, en una única funció, *Amor de don Perlimplín con Belisa en su jardín*, prohibida durant la dictadura de Primo de Rivera i representada conjuntament amb una nova versió de *La zapatera prodigiosa* (1933). Continuen les representacions de La Barraca. S’estrena *Bodas de sangre* a Barcelona, Buenos Aires i Montevideo i, davant el gran èxit que obté l’obra, Lorca viatja amb Manuel Fontanals a la capital argentina. A Buenos Aires aconsegueix una popularitat espectacular, coneix escriptors i artistes com ara Pablo Neruda, llegeix la conferència *Juego y teoría del duende* i estrena una versió ampliada de *La zapatera prodigiosa*.

1934 S'estrena a Buenos Aires *Mariana Pineda*, una versió de *La niña boba* [*La dama boba*] de Lope de Vega i l'obra per a titelles *Retablillo de don Cristóbal y doña Rosita*. Visita Montevideo. De tornada a Espanya, compona la cèlebre elegia *Llanto por la muerte de Ignacio Sánchez Mejías*, després de la tràgica mort del seu amic. Al desembre, la companyia de Margarida Xirgu i Enric Borràs, amb decorats de Manuel Fontanals i direcció de Cipriano de Rivas Cherif, estrena *Yerma* al Teatro Español. Un drama sobre l'esterilitat de nova ambientació rural que provoca una notable polèmica entre el públic conservador i suposa la consagració de Lorca.

1935 Pronuncia la seva *Charla sobre el teatro*. Al Neighborhood Playhouse de Nova York estrena, al febrer, *Bitter Oleander*, la traducció anglesa de *Bodas de sangre*. Nova estada a Barcelona, on es reestrena amb gran èxit *Yerma* i es retroba, després de set anys, amb Salvador Dalí. A finals d'any, al Teatro Principal Palace de Barcelona, la Xirgu reestrena triomfalment un nou muntatge de *Bodas de sangre* i estrena també *Doña Rosita la soltera o El lenguaje de las flores*, "poema granadino del Novecientos, dividido en varios jardines, con escenas de canto y baile", dirigits tots dos per Rivas Cherif. Lorca organitza una representació especial de *Doña Rosita la soltera...* per a les floristes de La Rambla, i rep un homenatge multitudinari a l'Hotel Majestic de Barcelona.

1936 S'edita *Primeras canciones* i lliura a impremta *Diván del Tamarit*. Amb la seva direcció, el Club Anfistora inicia els assaigs d'*Así que pasen cinco años*, que pensen estrenar el mes de setembre. Llegeix a alguns amics *La casa de Bernarda Alba*, "drama de mujeres en los pueblos de España", que acaba el 19 de juny. Poc abans del cop d'estat feixista, decideix viatjar a Granada. El 16 d'agost, el mateix dia que el seu cunyat Manuel Fernández-Montesinos, alcalde socialista de Granada, havia estat afusellat, Lorca és detingut. La nit del 19 d'agost és assassinat prop del barranc de Víznar.

1945 El 8 de març, Margarida Xirgu protagonitza l'estrena mundial de *La casa de Bernarda Alba* al Teatro Avenida de Buenos Aires.

Pepa Gamboa

Neix a la localitat sevillana d'Arahal. Ha cursat estudis de Dret i Filologia, i de Direcció Escènica a la Real Escuela Superior de Arte Dramático de Madrid (RESAD).

Com a directora d'escena, destaquen espectacles com *El Tambor Futurista* (1985), amb textos de Pedro G. Romero; *Nosferatu* (1986), versió lliure de l'obra homònima de Francisco Nieva i adaptació d'Antonio del Álamo, (Festival Internacional de Teatre de Heidelberg, Alemanya; Festival Internacional de Teatre de Lieja (Bèlgica); *Satie* (1987) de José Ángel de la Paz, amb text de la pròpia Pepa Gamboa, i *Matemática* (1988) amb text de Pedro G. Romero, que es va estrenar a la RESAD.

Als anys 90, la seva labor professional s'incrementa amb *La pájara Wendy*, basada en la novel·la de J. M. Barry, amb dramaturgia d'Antonio del Álamo, estrenada a la Sala Imperdible de Sevilla; *Y Pum Pum, Y Pum Pum, Y Pum Pum* (1992), amb text de Pepa Gamboa, on fa la coordinació tècnica dels 'Talleres de Creación Coreogràfica de la Empresa Pública' (1995); la *performance* flamenca *El traje* (1996), amb Paloma Díaz per al Festival Internacional de Teatro de la Bâtie de Ginebra (Suïssa), i *Por dos letras*. Destaquen també *Las mil y una historias de Pericón de Cádiz* (1997) de José Luis Ortiz Nuevo (Companyia El Traje de Artaud), estrenada a la Sala Imperdible de Sevilla i Premi al Millor Espectacle Revelació del Festival de Teatro de Palma del Río (juny 1998), sobre la qual va dirigir també una sèrie de televisió.

Des del 1997 i fins al 2000, Pepa Gamboa va ser coordinadora artística dels Talleres de Creación de las Artes Escénicas de la Diputació Provincial de Sevilla, alhora que dirigia *Mira: Zapatos Rojos. Zapatos Blancos* (1998), per a la companyia d'Israel Galván (X Bienal de Flamenco); l'homenatge a J. L. Borges *Abecedario* (1999), i, estrenada al maig de 1999, *Los espejos de Velázquez*, una producció de la companyia TNT – Atalaya, amb text d'Antonio del Álamo.

A la XI Bienal de Arte Flamenco va presentar *La Metamorfosis*, de F. Kafka, per la companyia d'Israel Galván i *El Inventario* de Bernardo Atxaga, en versió de Pedro G. Romero, juntament amb el guitarrista Rafael Riqueni i el cantautor Arcàngel, i amb la companyia El Traje, *Artaud* (2000). Al 2001 dirigeix *La Isla del Tesoro*, text d'Antonio Álamo inspirat en *El retablo de las maravillas* de Cervantes, en el marc del IV Taller Internacional de Disminuidos Físicos y Psíquicos organitzat per l'Institut del Teatro del Mediterráneo (ITM).

Al 2002 dirigeix *La calle del infierno*, un text d'Antonio Onetti per a la companyia sevillana ¡Valiente Plan!, i *Dime*, un espectacle de flamenc per a la companyia de Javier Barón, en el marc de la XIII Bienal de Arte Flamenco, que va aconseguir el Giraldillo de la Bienal a la Millor Direcció Escènica.

Pepa Gamboa torna al Teatro Español, on va firmar al maig de 2009 la direcció escènica de *Suite Albéniz*, una vetllada en el marc de 'Las noches del Español' dedicada a Isaac Albéniz, de la mà de la prestigiosa pianista Rosa Torres Pardo i l'actor José Luis Gómez.

